

Riksdagens protokoll

1991/92:51

Tisdagen den 14 januari

Kl. 14.00 – 14.59

Protokoll
1991/92:51

1 § Nya riksdagsledamöter m.m.

Upplästes och lades till handlingarna följande från valprovsningsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamöter och ersättare för riksdagsledamöter

Till valprovsningsnämnden har från riksskatteverket inkommit bevis om att Lars Biörck (m), Järna, utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 10 januari 1992 sedan Görel Bohlin (m) avsagt sig sitt uppdrag som riksdagsledamot. Till ersättare har i detta fall utsetts Allan Ekström, Lidingö, Claus Trolle, Haninge, Dag Lundman, Nacka, Christel Campbell, Danderyd, Cecilia Westin, Lidingö, Eva Öhbom Ekdahl, Saltsjöbaden, Per Naess, Sollenluna, Barbro Brundin, Södertälje, Ingabrita Mörch, Norrtälje, Ulf Björkman, Solna, och Margareta Nachmansson, Värmdö (alla m).

Vidare har inkommit bevis om att Arne Jansson (nyd), Hudiksvall, utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 10 januari 1992 sedan Jon Peter Wieselgren (nyd) avsagt sig sitt uppdrag som riksdagsledamot. Till ersättare för riksdagsledamöter har i detta fall utsetts Simon Liljedahl, Djursholm, och Vivianne Franzén, Enebyberg (båda nyd).

Härutöver har inkommit bevis om att Jan-Olof Franzén (m), Skruv, utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 13 januari 1992 sedan Kristina Knöös-Franzén (m) avsagt sig sitt uppdrag som riksdagsledamot.

Ytterligare har inkommit bevis för två nya ersättare utöver Jan Ernheimer för moderata samlingspartiets riksdagsledamöter i Kronobergs läns riksdagsvalkrets som utsetts fr.o.m. den 13 januari 1992 jämlikt 14 kap. 14 § vallagen, nämligen Kurt Johansson, Älmhult, och Magnus Aaby-Ericsson, Alvesta (båda m).

Valprovsningsnämnden har denna dag granskat bevisen och därvid funnit att de blivit utfärdade i enlighet med 15 kap. 1 § vallagen.

Stockholm den 13 januari 1992

Lars Tottie

Sven-Georg Grahm

2 § Svar på fråga 1991/92:288 om åtgärder mot bombhot

Svar på frågor

Anf. 1 Justitieminister GUN HELLSVIK (m):

Herr talman! Sten Andersson i Malmö har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att minska benägenheten att bombhota det civila samhället. De åtgärder Sten Andersson pekar på är straffskärpningar och skadeståndsanspråk.

Inledningsvis vill jag understryka att även jag ser med oro på det stora antalet, dess bättre falska, larm som kom i direkt anslutning till den allvarliga skadegörelse som åstadkoms genom sprängningen på Centralstationen i Stockholm.

Ett falskt bombhot faller i regel under brottsbalkens bestämmelse om falskt larm. Brottet kan bestraffas med upp till två års fängelse. Man bör också ha i minnet vad som sades i samband med att straffbestämmelsen infördes, nämligen att gärning som innefattar hot där så är möjligt i första hand bör inordnas under något av brottsbalkens huvudbrott. I det sammanhanget nämndes rån, utpressning och sabotage, och då kan de strängare straffskalorna för de brotten tillämpas. Enligt min mening är straffskalorna sådana att en rimlig straffmätning skall kunna ske. Dagens regler ger också utrymme för skadeståndsanspråk mot gärningsmannen, varför någon lagändring inte heller behövs i den delen.

Till detta kommer att en stor del av de bombhot som uttalas direkt efter en händelse som den på Centralstationen i Stockholm framförs av personer vilkas handlingssätt knappast påverkas av en ändring av lagarna.

Slutligen vill jag understryka att jag har stort förtroende för polisens ambitioner att lösa den svåra-uppgiften att komma till rätta med den nuvarande mängden falska bombhot. En åtgärd som skulle kunna bidra till att förbättra situationen är att de falska bombhoten ägnas mindre offentlig uppmärksamhet för att på det sättet hejda det nästan epidemiska förloppet.

Anf. 2 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Som alla vet har det varit kaos under jul- och nyårshelgen. Vi hade ju ett antal bombhot runt om i Sverige, av vilka dess bättre bara ett effektuerades. Det här skapade problem. Vi vet att polisen redan i nuläget har små resurser, och polisen fick sätta in en stor del av resurserna för att just kontrollera om dessa bombhot – de flesta dess bättre falska – var verkliga eller ej. Det innebär att annan viktig polisverksamhet inte kunde fullgöras.

Statsrådet talar i sitt svar om vad som gäller på lagstiftningens område i dessa fall och vilka straff som kan utmätas ifall man får tag i gärningsmannen. Det är bra att detta påpekas i Sveriges riksdag, för jag tror att många inte riktigt vet vad de sysslar med. Det är nog så i dag att en del sitter hemma och ser på TV samt lyfter telefonluren och uttalar ett bombhot i hopp om att kunna åstadkomma en del kaos hos polis, brandkår och sjukvårdspersonal. Därför är det bra att det understryks hur strängt man ser på detta och att faktum är att vederbörande kan bli tvingade att ekonomiskt ersätta de personer som lidit skada genom att t.ex. tåg eller flyg försenas. Därför tycker jag att svaret är bra och fullödigt.

Det enda som jag finner tveksamt är den sista meningen, där statsrådet säger att kanske beroende på den starka fokuseringen i massmedia har en del människor ryckts med och sällat sig till den skara som framför dessa falska bombhot. Jag vet att det här är ett stort problem för massmedia, och jag förstår att när det görs någonting som kanske engagerar 30–40 poliser kan det vara frestande för journalister att skriva om saken. Tack!

Anf. 3 Justitieminister GUN HELLSVIK (m):

Herr talman! Jag skulle vilja kommentera det sista som Sten Andersson i Malmö sade.

Det rör sig om en mycket svår balansgång. Vi skall vara på det klara med att uppmärksamheten kan behövas för att vi som står utanför skall kunna medverka genom att ge tips för att man skall hitta lösningar. Å andra sidan vet vi, som jag påpekade, att virrhjärnor kan få idéer, när de blir informerade om att den här typen av händelser är på gång. Det gäller att försöka komma fram till en balans.

Anf. 4 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Herr talman! Jag delar helt statsrådets uppfattning om det svåra i balansgången. Men låt mig referera debatten och tala om, vad det är som gäller, ifall man uttalar ett falskt bombhot eller ett som dess värre är riktigt, så att folk får reda på hur lagstiftningen ser på saken. Detta är inte och skall inte heller vara den lekstuga som en del människor i dag tyvärr tror att det är.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på fråga 1991/92:289 om investeringsbidrag för bostadsbyggande

Anf. 5 Statsrådet BO LUNDGREN (m):

Herr talman! Bengt-Ola Rytter har frågat mig om regeringen är beredd att återinföra investeringsbidraget för bostadsbyggande och i övrigt föra en politik som gör det möjligt att bygga igen.

Den beslutade sänkningen av investeringsbidraget för ny- och ombyggnad av bostäder är ett led i den nödvändiga långsiktiga saneringen av både statens finanser och den svenska ekonomin. Det är inte aktuellt att ompröva beslutet.

Jag vill återigen framhålla att det inte går att avskärma bostadspolitiken från den ekonomiska politiken i övrigt. Även bostadspolitiken måste genomgå de förändringar som är nödvändiga för att vi skall få en stabil tillväxt som i sin tur ger full sysselsättning, stabila priser och en framtid för den svenska industrin. Som tidigare aviserats avser regeringen att senare återkomma med förslag om sådana förändringar av bostadspolitiken som krävs härför. Bostadspolitiken skall bl.a. syfta till en balanserad bostadsmarknad med utbud av goda bostäder till rimliga priser.

När det så gäller vad Bengt-Ola Rytter tar upp om branschens framtidsmöjligheter på den internationella marknaden, vill jag framhålla att kraven

på en snabb omställning till effektivitet och konkurrensförmåga inte är lägre för den som vill verka i den miljön. Ökade subventioner på en än så länge tämligen skyddad hemmamarknad är inte det rätta medlet för att stärka byggnads- och byggmaterialindustrin inför den förestående integrationen mellan de svenska och de utländska marknaderna också på detta område.

Vi måste nu föra en politik som syftar till att stärka industrins konkurrenskraft – inte avskärma den från marknadens krav. Det kommer att bestämma inriktningen på regeringens åtgärder inom byggområdet.

Anf. 6 BENGT-OLA RYTTAR (s):

Herr talman! Jag får tacka för svaret.

Det är min uppfattning att den byggpolitik som regeringen nu för innebär att en oerhörd mängd byggekapalet fullständigt i onödan slås ut samtidigt som det skapar en arbetslöshet av tidigare icke kända mått. I mitt hemlän var den sista december 25 % av byggnadsarbetarna utan arbete, och vi vet att dessa siffror kommer att öka högst väsentligt redan nu i januari, eftersom många uppsägningstider löpt ut den sista december.

Detta medför också att en hel del industriverksamhet i glesbygden slås ut. Det handlar ofta om att man levererar byggmaterial i olika former till byggindustrin. Jag ser därför regeringspolitiken på detta område som helt katastrofal.

Anf. 7 Statsrådet BO LUNDGREN (m):

Herr talman! Arbetslösheten är självfallet ett gissel och det inte enbart i makrotermer, när man ser till hur många som är arbetslösa, utan framför allt för den individ som drabbas både ekonomiskt och genom att inte ha ett arbete att kunna gå till. Det tror jag att vi är helt överens om. Det är därför som regeringens politik är helt inriktad på att sanera den svenska ekonomin så att vi återigen kan få trygga jobb, något som baseras på en tillräckligt stor produktion som gör att vi kan minska arbetslösheten – den arbetslöshet som uppenbarligen är en följd av den tidigare felaktigt förda politiken.

När det i detta sammanhang gäller byggandet ger Bengt-Ola Rytters fråga uttryck för en känsla som inte stämmer med dagens verklighet. Han talar om att föra en politik som gör det möjligt att bygga igen. Det byggs i Sverige i dag. Vi ligger på ungefär samma nivå när det gäller igångsättande av bostadslägenheter som år 1987. Jag vet inte om Bengt-Ola Rytters fråga riktar sig även till den socialdemokratiska bostadsministern som då administrerade bostadspolitiken totalt sett.

Det kommer även på byggsektorn att bli problem, och det finns problem. Det gäller också industrin. Arbetslöshetsproblemet måste lösas med generella åtgärder. Vi måste se till att få en anpassning som gör att även bostadsproduktionen och produktionen av byggnader i övrigt får en hållbar utveckling för framtiden. Det är regeringens ambition.

Anf. 8 BENGT-OLA RYTTAR (s):

Herr talman! I och för sig har byggsektorn blivit för stor under dessa överhettningsår. Det råder inget tvivel om det. Men det kan aldrig försvara att man slår ut branschen i så oerhört hög grad som nu sker. Om detta är att

sanera ekonomin och byggbranschen från verksamhet, tycker jag att man är på helt fel väg. Det skapar ekonomiska problem.

Framför allt moderaterna och folkpartiet gick till val på att man skulle sätta fart på Sverige och öka tillväxten. Men om man gör ett tvärstopp i byggverksamheten på det sätt som man nu har gjort, skapar man ingen tillväxt, utan man skapar recession.

Anf. 9 Statsrådet BO LUNDGREN (m):

Herr talman! Det är inget tvärstopp när det gäller byggandet. Det byggs i dag i Sverige, det kan var och en som går ut se.

Bengt-Ola Rytting säger själv att den byggsektor vi har haft har varit för stor. Vi är nu nere på ungefär 1987 års nivå. Bengt-Ola Rytting måste då mena att det kan vara en rimlig nivå, om jag tolkar hans inlägg rätt. Vi har nu den volymen.

Det är självfallet inte regeringens avsikt att slå ut byggbranschen. Det finns tvärtom all anledning att se till att vi har en uthållig och bra konkurrerande byggbransch som klarar att producera och täcka det behov av bostäder och andra byggnader som finns.

Anf. 10 BENGT-OLA RYTTAR (s):

Herr talman! Med all respekt för statsrådet Bo Lundgrens kunskaper om byggsektorn och utvecklingen inom denna tror jag faktiskt att jag vet litet mer om det, eftersom jag lever mycket nära verkligheten.

I Hälsingland finns nu en byggarbetslöshet på 35 %. I Hälsingland kan byggboomen definitivt inte ha varit av den arten att man nu ligger på 1988 års siffror, utan verksamheten ligger självfallet på en nivå långt under den som rådde år 1988.

När det sedan gäller bostadsbyggandet vill jag säga att det är mycket enkelt att få ner efterfrågan på bostäder. Det är bara att se till att det blir dyrt att bo och ovisst hur man skall klara finansieringen av sitt boende i framtiden. Då minskar man efterfrågan. Men det är en ekonomiskt betingad minskning av efterfrågan. De fysiska behoven på bostadssektorn är ca 30 000 – 40 000 bostäder om året.

Anf. 11 Statsrådet BO LUNDGREN (m):

Herr talman! Jag var själv i Gävleborgs län i helgen och fick en redovisning av läget i Hälsingland. Det är en besvärlig situation. Det finns självfallet regionala skillnader, och det finns också anledning att göra både arbetsmarknadspolitiska och regionalpolitiska insatser. De ligger i detta avseende inte på mitt ansvarsområde, och jag tänker därför avstå från att diskutera dem.

Rent generellt tycks Bengt-Ola Rytting mena att ett igångsättande av byggande av ungefär 60 000 lägenheter, som man räknade med för 1991, var 20 000 – 30 000 för många, om man jämför med hans eget antagande. Det betyder att Bengt-Ola Rytting menar att vi i varje fall skall minska byggsektorn till den nivån. Redan där skapas det problem inom byggsektorn.

Jag vill inte ge mig in i en diskussion om vilken nivå som kan vara rimlig. Jag kan däremot konstatera att det är alldeles riktigt att kostnaderna betyder väldigt mycket i detta avseende. Det var också under en socialdemokratisk

Prot. 1991/92:51
14 januari 1992

Svar på frågor

regering som byggkostnaderna åren 1987 – 1989 steg dubbelt så snabbt som konsumentprisindex. Det var också genom socialdemokraterna som vi fick en breddning av mervärdesskatten, något som också ledde till en kraftig ökning av bostadskostnaderna. Detta skapade naturligtvis problem, det håller jag med Bengt-Ola Rytter om.

Anf. 12 BENGT-OLA RYTTER (s):

Herr talman! När det gäller byggnivåerna är 30 000 – 40 000 lägenheter per år det långsiktiga behovet. Det innebär icke att jag tar avstånd ifrån de nivåer som vi så att säga var på väg in i.

Jag fick nyligen ta del av siffror när det gäller antalet låneansökningar till länsbostadsnämnderna och de lån som har beviljats. Dessa siffror visar ingen minskning, utan de ligger på ungefär normal nivå. Om regeringen grundar sina antaganden om hur byggsektorn ser ut på ett sådant underlag, får man en klart överdriven uppfattning om hur byggverksamheten ser ut.

Det byggherrarna i realiteten har sysslat med under de senaste två tre månaderna är att stoppa objekt, och det gäller även objekt där man har fått lån beviljade och varit klara att köra i gång. Man har lagt ner energi på att stoppa dessa objekt, och det slår igenom i verkligheten i arbetslöshetstalen. Det är en mycket säker mätare på branschens kapacitet.

Anf. 13 Statsrådet BO LUNDGREN (m):

Herr talman! Det är naturligtvis regeringens avsikt att föra den ekonomiska politik jag tidigare talade om. Det är också vår avsikt att skapa ett system för bostadsfinansiering som är långsiktigt hållbart och ger ett tillräckligt planeringsunderlag för byggandet totalt sett. Det är en självklarhet.

Det gäller att se till att inte få den ryckighet i bostads- och byggpolitiken som rådde under den socialdemokratiska tiden. Om man ser på åren 1970–1976 varierade byggandet när det gäller antalet nyproducerade lägenheter mellan 109 000 och ner till 55 000. Det innebar en kraftig fluktuation på inte mindre än 54 000 nyproducerade lägenheter. Under innevarande period har antalet nya lägenheter fluktuerat mellan knappt 29 000 år 1986 och 60 000 år 1991. Det är naturligtvis inte av godo att regeringen bedriver en sådan planerings- och regleringspolitik som den socialdemokratiska regeringen har gjort. Det har skapat grundproblemen för byggsektorn. Det gäller nu för oss att ta oss ur de problemen, och det är regeringens avsikt att göra det.

Anf. 14 BENGT-OLA RYTTER (s):

Herr talman! Jag delar statsrådets uppfattning att det är alldeles fel när det är stora fluktuationer i bostadsbyggandet. I det avseendet kan jag också kritisera alla tidigare socialdemokratiska regeringar, men min kritik är naturligtvis oerhört mycket starkare mot den borgerliga regeringen som genom en hel rad missgrepp nu har skjutit byggbranschen i sank.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 15 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! Carl Olov Persson har frågat mig vad jag avser att göra för att biogasprojektet i Kungsör m.fl. kommuner skall kunna förverkligas.

Användningen av biobränslen har en viktig roll i omställningen av energiproduktionen och har flera fördelar från miljösynpunkt. Huvuddelen av de biobränslen som nu används är skogsbränslen. Biogasens bidrag till energiförsörjningen är än så länge marginellt. Men det pågår ett omfattande forsknings- och utvecklingsarbete när det gäller biogas. I enlighet med den energipolitiska överenskommelsen får verksamheten ett omfattande statligt stöd. Det är främst NUTEK, dvs. närings- och teknikutvecklingsverket, som administrerar stödet.

Stödet är inriktat både på forskning kring biogasproduktionen och på praktisk användning av tekniken. Flera pågående projekt baseras på rötning av förbehandlat hushållsavfall. I en annan grupp projekt tar man till vara metangas som bildas i deponerade sopor. Det är också möjligt att utnyttja andra råvaror för biogasproduktion. Till hösten kommer det att finnas en anläggning i Laholm för kraftvärmeproduktion med biogas som framställs ur gödsel och slakteriavfall.

Gemensamt för de projekt som har fått statligt stöd i enlighet med energioverenskommelsen är att de åtminstone på sikt bedöms kunna utmynda i en energiproduktion som inte ger ekonomiska förluster. I de projekt som hittills har fått stöd behöver man inte kalkylera med några kostnader för råvaran. Tvärtom kan man räkna med ersättning för att avfallet tas om hand.

Kungsörs kommun har ansökt om statsbidrag till en utvecklingsanläggning för framställning av biogas baserad på jordbruksgrödor. Ansökningen har avslagits av naturvårdsverket med hänsyn till de stora kostnaderna för projektet. NUTEK har ännu inte fattat något beslut i frågan. Av kommunens ansökan framgår att projektet förutsätter ytterligare statliga insatser av bl.a. forskningsmedel framöver.

Det finns alltså statliga resurser för att stimulera utveckling av biogasanvändning. Hur dessa medel skall fördelas på olika projekt avgörs bäst av de myndigheter som har specialister på området.

Anf. 16 CARL OLOV PERSSON (kds):

Herr talman! Jag tackar jordbruksministern för svaret. Detta är ju en projektidé eller ett pilotprojekt som kanske kostar ganska mycket pengar. Jag anser att avslaget har gjorts på felaktiga grunder. Om man gör en serieproduktion av en sådan här tillverkning av biogas kan man kanske sänka kostnaden till en tredjedel. Det tragiska är att det här beslutet inte kan överklagas.

När det gäller avfallssidan finns det ingen möjlighet att skapa någon egentlig produktion av kraft den vägen. Det ger så pass litet, och motsvarande produktion skulle kräva avfall från 70 000 hushåll. Man har ett projekt för detta i Helsingör.

Detta är ju ett bra projekt ur miljösynpunkt på alla sätt. Man kan bevara det öppna landskapet, och man behöver inte odla med hjälp av gödningsämnen. Det är självförsörjande på den punkten. Man behöver inte använda

Svar på frågor

några gifter eftersom man de två första åren har mycket klöver i vallen och den drar ner kvävet och kväver ogräset. Man förbättrar faktiskt jordarna utan att tillföra någon konstgödsel eller något gift.

Projektet ligger helt i linje med beslutet om svenskt jordbruk. Det är alltså ett hundra procentigt slutet kretslopp. Därför finner jag det mycket angeläget att ett sådant projekt kommer till stånd.

Anf. 17 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! Jag delar bedömningen att det är intressant med olika typer av projekt. Jag har förstått att de kalkyler som har gjorts ändå redovisar högre kilowattkostnader än vad man får vid t.ex. förbränning av motsvarande mängd biologiskt material. Det är väl en av de faktorer som är litet bekymmersamma i de här sammanhanget. Det beror kanske delvis också på att verkningsgraden i ett biogasprojekt är något lägre än när det gäller förbränning.

NUTEK har en möjlighet att bedöma detta ytterligare. Jag utgår från att man då tar hänsyn till relevanta faktorer.

Anf. 18 CARL OLOV PERSSON (kds):

Herr talman! Avslaget har ju kommit från naturvårdsverket. Det vore mycket bra om olika enheter verkade mot samma mål och att naturvårdsverket och NUTEK arbetade åt samma håll. Det vore bra om jordbruks-, miljö- och energipolitik också arbetade åt samma håll.

När det gäller det öppna och fina landskapet kring Kungsör är det mycket angeläget att det hålls öppet. Det är stor risk för att det inte kommer att få vara så.

Anf. 19 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! Jag vill bara understryka att det finns många möjligheter att gå fram. Biogasjäsning är inte den enda, utan det finns även andra sätt att producera energi på jordbruksmark. Både de enskilda aktörerna på marknaden och samhället bör naturligtvis sträva efter att få en mångsidighet i de här sammanhangen. Jag hoppas att man skall ta hänsyn till detta även här.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på fråga 1991/92:290 om citytunnelprojektet i Malmö

Anf. 20 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Lars-Erik Lövdén har frågat mig om regeringen är beredd att aktivt medverka till ett genomförande av citytunnelprojektet i Malmö.

Citytunnelprojektet innebär att den järnvägstrafik som kommer att gå via Öresundsförbindelsen ansluts till det svenska järnvägsnätet vid Malmö Central genom en tunnel under Malmö. Kostnaderna för projektet har mycket översiktligt beräknats till mellan fyra och fem miljarder kronor.

Förslaget om en citytunnel presenterades i samband med att den av den förra regeringen tillsatte trafikförhandlaren för Malmöregionen rapporte-

rade sitt arbete i januari 1991. Eftersom det vid den tidpunkten inte fattats något beslut om Öresundsförbindelsen kunde förhandlaren inte i alla delar slutföra sitt arbete. När nu riksdagen beslutat om en Öresundsbro har trafikförhandlaren fått ett förnyat uppdrag att slutföra sina förhandlingar i Malmöregionen. Detta arbete skall rapporteras till regeringen den 15 mars 1992.

Banverket arbetar för närvarande med fördjupade studier av citytunnelprojektet och dess samhällsekonomiska lönsamhet. Man arbetar också med alternativa förslag som skulle kunna minska projektets totalkostnad.

Det pågår således ett omfattande arbete på flera håll med att utreda och värdera nyttan av en citytunnel för järnvägstrafik genom Malmö.

Tredje vice talmannen konstaterade att frågeställaren ej var närvarande i kammaren och förklarade överläggningen avslutad.

6 § Svar på fråga 1991/92:293 om flygsäkerheten

Anf. 21 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Bengt Hurtig har frågat mig om regeringen avser att föreslå några åtgärder för att effektivisera det system som skall garantera flygsäkerheten.

Luftfartsverket är ansvarig myndighet för den civila flygtrafiksäkerheten i Sverige. Regeringen har bemyndigat verket att utfärda föreskrifter. Verket har även tillsynsansvar medan flygföretagen och övriga marknaden har det verkställande, dvs. det operativa ansvaret.

I praktiken är det luftfartsinspektionen som fastställer principer för egenkontroll på flygmarknaden. Luftfartsinspektionen ställer alltså krav på hur olika verksamheter skall lägga upp sitt flygsäkerhetsarbete. Det gäller både flygföretag och underhållsverkstäder m.fl.

De bestämmelser som finns när det gäller isbildning säger att flygplanet skall vara fritt från is och snö före start. Det åligger flygbolaget att se till att så sker genom att utfärda instruktioner och arbetsrutiner.

Orsaken till olyckan i Gottröra är inte klarlagd eftersom haverikommissionen inte är färdig med sitt arbete. Någon rekommendation till åtgärder finns alltså inte ännu. Luftfartsinspektionen följer emellertid utredningen och kan vidta åtgärder även under hand om luftfartsinspektionen finner anledning till detta. Tillverkarlandets myndigheter har ett ansvar för att gå ut med direktiv vid en olycka eller vid andra incidenter. Operatörerna skall automatiskt följa sådana direktiv.

För närvarande finns det dock enligt min uppfattning inte något skäl att ta initiativ till någon ändring av det säkerhetssystem och de rutiner som gäller. Under alla omständigheter bör haverikommissionens rapport avvaktas.

Flyget är trots allt det säkraste transportmedlet, och SAS är ett av de säkraste flygbolagen i världen, enligt tillgängliga uppgifter.

Anf. 22 BENGT HURTIG (v):

Herr talman! Jag får tacka för svaret.

Jag vill från början säga att jag inte tror att SAS har lägre flygsäkerhet än andra bolag. Jag instämmer också i att man från haverikommissionens sida

Prot. 1991/92:51
14 januari 1992

Svar på frågor

inte är klar när det gäller Gottröra. Som tidningsläsare får man emellertid intrycket att det finns någon svaghet i hela tillsynsverksamheten. Enligt vad man kan läsa tilläts t.ex. SAS tillämpa svagare rutiner vid s.k. avisning och i försöken att upptäcka s.k. klaris, trots att man i andra länder har mera noggranna rutiner. Tillverkaren har rekommenderat noggrannare rutiner, och en rad incidenter har inträffat.

Det finns en risk för att återkopplingen mellan bolagen och luftfartsinspektionen och den skandinaviska luftfartstillsynen inte är tillräckligt utvecklad och stark för att man skall kunna ha kontroll över att flygbolagen verkligen följer sina åligganden enligt det nuvarande säkerhetssystemet. Det är riktigt att flygbolaget har huvudansvaret för säkerheten. Men man har överlåtit mycket av självkontrollen på bolaget.

Vi vet att bolagen på grund av konkurrenssituationen – den konkurrens som regeringen anser önskvärd och snarare bör öka än minska – söker efter alla möjligheter att spara pengar. Det finns en risk att bolagen själva drar ned på sina kostnader. Det finns också miljökrav som säger att man skall använda så litet avisningsvätska som möjligt.

Jag tycker för min del att det kanske inte är skäl att vidta åtgärder, men att regeringen aktivt borde hålla sig informerad och skaffa sig en överblick över säkerhetssystemen.

Anf. 23 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Bengt Hurtig talar om att SAS skulle ha svagare rutiner. Det finns därför anledning att markera vad som egentligen står i skrivningen i den Maintenance Manual som används i dessa sammanhang. Den svenska skrivningen för flygplanstypen MD 80 och DC 9 tolkar begreppet "touch" som fysisk beröring. Det är detta som i tidningarna anses vara en svagare skrivning än den amerikanska tolkningen av touch och handpåläggning. Enligt SAS kan kontrollen göras antingen med handen eller med ett verktyg. Man använder båda metoderna. Som verktyg använder man en stång med fiberskrapa för att inte skada själva vingen.

Det finns dessutom – vilket Bengt Hurtig kanske har sett själv – en liten tofs på flygplansvingen. Denna tofs skall dallra om det inte finns is. Den skall då synas. SAS flygplan har sådana tofsar. De visar vid beröring om det finns klaris eller inte.

Finnair har en annan princip. På deras flygplan finns en målad linje som ger en optisk brytning genom isen.

En avisning kan inte heller helt garantera att klarisen försvinner. Därför kontrollerar man alltid efter avisning att klarisen har försvunnit genom den fysiska kontrollen, så som jag har beskrivit den.

SAS har nu skärpt sina rutiner i så måtto att man dubbelkollar om klaris finns. Man gör en fysisk kontroll efter avisningen, även om man inte har sett någon klaris före avisningen.

Jag kan bara konstatera att säkerhetsåtgärderna är mycket omfattande när det gäller att kontrollera om det finns is eller inte på vingarna.

Anf. 24 BENGT HURTIG (v):

Herr talman! Jag kan hålla med om att man nu naturligtvis har vidtagit säkerhetsåtgärder. Det vore ytterst märkligt om man inte gjorde det efter olyckan i Gottröra.

Enligt de uppgifter jag har sett har inte alla plan en tofs. Passagerare har också rapporterat att den manuella kontrollen, touch-kontrollen, inte har genomförts. Om detta beror på den mänskliga faktorn, tillsynssystemet eller något annat kommer naturligtvis att klarläggas så småningom. Men faktum är att en rad incidenter och nu senast olyckan i Gottröra har inträffat. Det borde därmed finnas anledning att se över hela systemet.

Det kanske är så att vi tror att den moderna tekniken och den organisation vi har med genomarbetade föreskrifter och instruktioner alltid är en garanti för att allting skall fungera. Men samtidigt sker stora förändringar i villkoren för flygtrafiken. Volymen ökar, verksamheten omorganiseras mer eller mindre ständigt, personal byts ut, de ekonomiska kraven ökar, osv. Jag hoppas att regeringen noga följer denna utveckling.

Anf. 25 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Jag kan försäkra att regeringen följer detta mycket noggrant. Vi är glada över att allt talar för att de rutiner som finns och de ytterligare rutiner som nu läggs in kommer att garantera en fortsatt hög och ökad flygsäkerhet.

Det har här talats om att myndigheten i tillverkarlandet, i det här fallet The Federal Aviation Administration i Amerika, skall komma med nya direktiv. Jag har inhämtat att så är fallet. Jag har också förstått att dessa direktiv i praktiken går ut på att det skall finnas tofsar på flygplanen. Detta är något som vi kan konstatera att SAS redan har på sina plan.

Anf. 26 BENGT HURTIG (v):

Herr talman! Om SAS har ett bättre och mer omfattande säkerhetssystem än andra bolag är det sannolikt därmed också dyrare. Konkurrensen på den internationella luftfartens område skall öka. Då kommer den ekonomiska pressen att öka ytterligare på SAS. Det finns då en risk för att man försöker åstadkomma billigare säkerhetsrutiner. Jag har uppfattningen att vi inte får lämna alltför mycket till ekonomerna när det gäller att avgöra frågorna om luftfartens säkerhet i framtiden.

Anf. 27 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Bengt Hurtigs parti är inne i en snabb omvandling när det gäller bl.a. synen på marknadens funktionssätt. Jag kan förstå om han ännu inte har hunnit förfina sin uppfattning om hur marknaden fungerar. Vår debatt här i dag är ett exempel på att olika intressenter i en marknadsekonomi verkligen ser till att det är flygsäkerhet och säkerhet i det system som man utnyttjar. Jag har uppfattningen att marknaden verkar för en ökad flygsäkerhet. Däri ligger också konkurrensen. Jag tror att SAS har mycket goda möjligheter att komma ut ur detta med en starkt konkurrensfördel vad gäller flygsäkerheten.

Anf. 28 BENGT HURTIG (v):

Herr talman! Jag är också anhängare av att vi skall ha en marknad. Men den måste fungera inom det ramverk som vi politiker och myndigheter tvingas att konstruera.

Anf. 29 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Avslutningsvis vill jag säga att jag inte har för avsikt att vidta några ytterligare åtgärder. Det system som finns fungerar även i det här sammanhanget. När haverikommissionen har kommit med sitt förslag får vi se om det behövs ytterligare åtgärder. Luftfartsinspektionen följer utvecklingen. Om den av delrapporteringar från haverikommissionen finner att det behövs förändringar så kommer man att se till att rutinerna förändras.

Anf. 30 BENGT HURTIG (v):

Herr talman! När det har skett ett antal incidenter, smällar har förekommit i motorerna och efter haveriet i Gottröra kan man inte helt och fullt påstå att säkerhetssystemet har fungerat.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på fråga 1991/92:297 om högskoleutbildning i Västerås

Anf. 31 Utbildningsminister PER UNCKEL (m):

Herr talman! Margareta Israelsson har frågat mig när regeringen avser att fatta beslut i frågan om förslag till ny lokalisering av högskoleutbildningen i Västerås.

Regeringen har i budgetpropositionen redovisat en planering för förbättring av högskolans lokaler, bl.a. i Västerås, som innebär ett årligt resurstillskott om 300 milj.kr. För att klara de hyresökningar m.m., som följer av den avsedda lokalförbättringen för högskolan i Eskilstuna/Västerås, behöver medel tas i anspråk från de 300 miljonerna, såvida inte annan finansiering kan åstadkommas.

Jag kan inte nu ta ställning till om det är möjligt för regeringen att besluta om förhyrning av nya lokaler för utbildningen i Västerås, eftersom riksdagen ännu inte tagit ställning till lokalplaneringen.

Kommunen kan naturligtvis påbörja byggnadsarbetena enligt eget bestämmande om man finner detta motiverat.

Anf. 32 MARGARETA ISRAELSSON (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka utbildningsministern för svaret på min fråga. Det är naturligtvis inte så positivt som jag kanske hade önskat, även om man kan göra en positiv tolkning genom att läsa mellan raderna i utbildningsministerns svar och också i den budgetproposition som utdelades efter det att jag hade inlämnat denna fråga.

Låt mig dock understryka att det är betydelsefullt för intressenterna i byggprojektet att få ett besked så snart som möjligt. Det här är en pakettlösning, med en mycket ambitiös tidsplan, och om det skall vara möjligt att

starta utbildningen i den nya högskolan behöver ett beslut fattas i januari för att byggnadsarbetena skall komma i gång i september.

Per Unckel tar i sitt svar upp frågan om hyresökningar föranledda av de nya lokalerna. Man får då akta sig för att göra jämförelser mellan dagens hyreskostnader, dvs. under höstterminen 1991, och tänkta hyreskostnader 1993. Den s.k. mellaningenjörsutbildningen kommer att överföras till statens ansvar, och räknar man in de kostnaderna är skillnaden faktiskt inte mer än ungefär 1 milj.kr. Det är alltså en mycket god ekonomisk insats.

Jag understryker att behovet av ett beslut är mycket stort, både för högskolan och för intressenterna i projektet men också för de byggnadsarbetare som kan få arbete.

Prot. 1991/92:51
14 januari 1992

Svar på frågor

Anf. 33 Utbildningsminister PER UNCKEL (m):

Herr talman! Regeringens förslag i denna del ingår i en utomordentligt ambitiös satsning på upprustning och nybyggnationer för högskolorna runt hela landet. Det handlar om nybyggnad här i Stockholm för Tekniska högskolan, om investeringar i en handelshögskola och i Tekniska högskolan i Göteborg, om insatser i Västerås, Gävle-Sandviken och Trollhättan-Uddevalla, med just ingenjörsutbildningarna som utgångspunkt.

Jag tror inte, herr talman, att jag av författningsmässiga skäl är tillåten att vara mera positiv gentemot fru Israelsson än vad jag faktiskt är i det svar som jag nu har redovisat. Som fru Israelsson säkerligen vet saknar regeringen egen majoritet i riksdagen och är beroende av riksdagens tillstyrkan till det förslag som vi visligen framlade samma dag som fru Israelsson inlämnade sin fråga till kammaren. I den mån som jag kan påräkna stöd för det regeringen har föreslagit i budgetpropositionen är svaret på den fråga som Margareta Israelsson har ställt entydigt positivt.

Anf. 34 MARGARETA ISRAELSSON (s):

Herr talman! Om det ankommer på mig att uttrycka stöd för tilldelningen i just denna del i regeringens budgetproposition kan jag nog lova ett stöd på den punkten.

Anf. 35 Utbildningsminister PER UNCKEL (m):

Herr talman! Jag vill inte vara grinig, men jag behöver några fler röster till stöd än fru Israelssons personliga.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på fråga 1991/92:292 om regeringens kontakter med näringslivet

Anf. 36 Näringsminister PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Thage G Peterson har frågat mig på vilket sätt kontakterna med näringslivet i fortsättningen skall äga rum och om jag inte ser någon fara i att dessa kontakter nu kommer att privatiseras.

I samband med att den nya regeringen tillträdde inledde jag en genom-

gång av departementets organisation och arbetssätt. Denna genomgång har resulterat i beslut att lägga ner de permanenta organ som fanns för kontakter mellan departementet och näringslivet, fackliga organisationer etc. De samrådsorgan som utvecklats har som mest sammanträtt några gånger per år. Mötena har ofta haft karaktär av *allmänt informationsutbyte*.

Jag har uppfattningen att kontakterna med näringslivet är synnerligen väsentliga. Innehåll och former måste emellertid anpassas till de olika sakfrågor som diskuteras. Det är bara på det sättet som kontakterna med näringslivet kan ge *konkreta resultat*.

Jag kommer i fortsättningen att ha omfattande kontakter med näringslivet.

Anf. 37 THAGE G PETERSON (s):

Herr talman! Jag vill tacka näringsministern för svaret.

Varje regering är naturligtvis fri att välja hur man vill arbeta, vilka kontakter man vill ta och hur mycket man är beredd att lyssna på andra. Men jag beklagar djupt att den nuvarande regeringen är på väg att fördärva det goda samarbetsklimat, samtalsklimat, som vi av tradition har haft i Sverige mellan regeringen och andra delar av det svenska samhället.

Jag ser främst utvecklingen av näringslivsråden som ett uttryck för systemskiftet och för regeringens egen självtillräcklighet – jag kan också uttrycka det som regeringens övermod.

Synpunkter från t.ex. fackliga organisationer passar inte in i moderaternas samhällsbild, och inte ens synpunkter från den socialdemokratiska oppositionen verkar passa in i deras världsbild. Det är oroande att regeringen inte vill lyssna på andra – mer än på Ny Demokrati, får jag väl tillägga.

Att avskaffa de permanenta näringslivsråden är oklokt också av andra skäl. Som industriminister i sex år tyckte jag att det var oerhört värdefullt att få idéer, synpunkter och förslag från ledamöterna i det tekniskt-vetenskapliga rådet och de andra råden. Det var nyttigt för regeringens eget tänkande och regeringens egna förslag. Det är en god regel här i livet, Per Westerberg, att aldrig säga nej till att få information och råd.

Men det kanske är så att dagens departementsledning på näringsdepartementet – Carl Bildt antydde det i TV i söndags – är så klok och så fullärd att man inte behöver några råd och synpunkter från andra, från folk utanför departementet. Det kanske är så att man i dag inte behöver lyssna. Näringsministern kan väl tala om hur det är.

Anf. 38 Näringsminister PER WESTERBERG (m):

Herr talman! I departementet värdesätter vi påtagligt ett gott samtalsklimat. Jag kan meddela Thage G Peterson att vi redan i höstas och nu i vinter har haft ett mycket stort antal kontakter, såväl med näringslivet som med ett antal fackliga centralorganisationer och fackförbund. Jag har dagligen kontakter med olika typer av forskningsråd och organisationer som uppvaktar. Jag har även för avsikt att i större fora vid speciella tillfällen ha mer breda diskussioner.

Jag förbehåller mig rätten att bestämma vilka kretsar och vilka människor som bjuds in från fall till fall, beroende på vad som diskuteras och vad som

är aktuellt. Jag vill därför inte binda mig vid någon form av fasta råd, som skall vara särskilda samtalspartner för departementet.

Jag vågar säga att kontakterna gentemot omvärlden är utomordentligt omfattande, och vi försöker verkligen testa våra idéer och ta intryck av de tankegångar som kan komma fram.

Prot. 1991/92:51
14 januari 1992

Svar på frågor

Anf. 39 THAGE G PETERSON (s):

Herr talman! Tillfälliga samtal kan aldrig ersätta de permanenta råden. Det är viktigt att samtalen förs kontinuerligt. Ledamöterna i råden vet att de skall träffas regelbundet, och de kan mellan sammanträdena samla upp idéer och förslag som sedan framförs vid mötena.

Min erfarenhet är att de som företräder organisationer, myndigheter, högskolor och företag ständigt har samlat upp idéer och förslag som sedan framförts till regeringen. Därför är det inte helt korrekt när statsrådet i sitt svar säger att mötena ofta har haft karaktär av allmänt informationsutbyte. Det var ofta fråga om direkta synpunkter på regeringsförslag. Många människor blev på så sätt indragna i rådets arbete, vilket var av stort sakligt värde, eftersom man på det sättet fick fram fler synpunkter och fler som granskade. Dessutom hade detta ett stort demokratiskt värde, som enligt min uppfattning inte skall underskattas i detta sammanhang.

Anf. 40 Näringsminister PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Vi har mycket omfattande kontakter med näringslivet, näringslivets organisationer, fackliga organisationer, forskare, forskningsrådsnämnder och ett mycket stort antal udda organisationer, som uppvaktar oss.

Jag har även tagit initiativ till ett antal samlingar, där vi har träffat företrädare för olika delar av samhället. Ett stort antal av dessa har kommit tillbaka, och de har även återkommit i samband med mina inbjudningar. Jag vill dock understryka att jag nu, till skillnad från hur det tidigare har gått till vid sådana inbjudningar, varierar vilka som deltar vid resp. sammankomst. Vilka som deltar beror på vilken fråga som skall diskuteras och på vilket syftet är. Dessutom har behovet av viss förnyelse bidragit till denna nyordning.

Samtidigt försöker jag självfallet upprätthålla regelbundna kontakter med människor som kan tillföra åsikter, idéer och tankegångar som kan stärka näringspolitiken som sådan.

Anf. 41 THAGE G PETERSON (s):

Herr talman! Det räcker inte med att bara säga att man har omfattande kontakter med näringslivet. Jag vill gärna veta hur det skall gå till, vilken omfattning de "hemliga kontakterna" skall ha. Är Per Westerberg beredd att lämna en redovisning över de informella och formella samtal och överläggningar som han som näringsminister sedan tillträdet har haft med Industriförbundet, med Svenska arbetsgivareföreningen och med andra närings- och arbetsgivarorganisationer? Och är Per Westerberg på motsvarande sätt beredd att redovisa kontakterna med de fackliga organisationerna? Även dessa utgör ju i det här fallet intressanta samarbets- och samtalspartner.

Jag är, herr talman, ändå orolig över regeringens tilltagande ovilja att lyssna på grupper och politiska partier som så att säga inte ingår i regerings-

kretsen. Det skall bli intressant att få höra en kommentar från Per Westerberg på den punkten.

Anf. 42 Näringsminister PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Jag har inga "hemliga kontakter", och jag har inte heller för avsikt att i framtiden ha några sådana. Jag är heller inte beredd att redovisa vilka människor som besöker eller uppvaktar mig. Det är inte rätt mot de personer som kommer. De har rätt att själva avgöra om de vill vara offentliga när de lämnar sina synpunkter.

Däremot diarieförs självfallet alla inbjudningar, all annan korrespondens, alla minnesanteckningar och alla protokoll som finns för cirkulation. Detta sker av förklarliga skäl, i och med att regelverket är sådant.

Mina kontakter är omfattande. Jag bedömer det som värdefullt att ha kontakter med alla delar av samhället. Den metod och den arbetsmetodik jag har valt – som skiljer sig från min företrädarens – är den som passar mina syften och mina möjligheter att i högsta möjliga grad ta till vara synpunkter från omvärlden.

Anf. 43 THAGE G PETERSON (s):

Herr talman! Jag ifrågasätter inte statsrådets rätt att ha alla dessa kontakter eller att själv välja den arbetsform som han tycker är bäst. Också jag hade under alla mina år som industriminister många enskilda och informella kontakter. Men det viktigaste var att jag öppet kunde redovisa de diskussioner och de kontakter vi hade inom de näringspolitiska råden. Detta kunde vi i olika sammanhang redovisa för riksdagen. Jag tror att det är en fördel i vår demokrati om så mycket som möjligt sker öppet, så att vi kan få en bredare diskussion mellan tekniker och vetenskapsmän, myndigheter och organisationer.

Nu sluter Per Westerberg den här kretsen. En hel del av samtalen kommer att ske i hemliga rum på näringsdepartementet eller på regeringskansliet. Riksdagen får väl så småningom snoka reda på vilka kontakter som har förekommit. Jag tycker emellertid att det är till skada för demokratin att slå in på den väg som regeringen och Per Westerberg nu har valt.

Anf. 44 Näringsminister PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Det förekommer inga "hemliga kontakter". Att människor kan besöka och uppvakta näringsministern eller något annat statsråd utan att behöva ange detta offentligt tillhör också den vanliga, normala demokratin. De inbjudningar och större samlingar av människor som blir aktuella är offentliga. Inbjudningarna är offentliga, och de minnesanteckningar som förs är offentliga. Detta gäller om man har fasta råd, men det gäller precis på samma sätt om de människor man sammanträffar med varierar, vilket är den arbetsmetod jag har valt.

Anf. 45 THAGE G PETERSON (s):

Herr talman! Jag bestrider inte den arbetsmetoden; statsrådet skall välja den arbetsform han anser vara bäst. Men det är ett demokratiskt intresse att

den verksamhet som äger rum i kanslihuset och i regeringskansliet också kan bli föremål för medborgarnas insyn och granskning.

Jag skall ge två exempel på det som jag menar är regeringens ovilja att ta emot goda råd.

Det första exemplet gäller byggandet. Den socialdemokratiska oppositionen, byggindustrin och facken varnade regeringen för att genomföra dråpslaget mot byggandet. Detta har nu lett till en kris inom bygg- och bostadssektorn, med en rekordarbetslöshet. I detta sammanhang hade samtal och råd varit värdefulla, om regeringen hade velat lyssna.

Det andra exemplet gäller författningen. Det är faktiskt, Per Westerberg, första gången i den moderna svenska demokratins historia som en svensk regering har struntat i synpunkter och erinringar från den politiska oppositionen om vilka frågor som skall grundlagsutredas. Trots våra kraftfulla avrådanden fastställde regeringen direktiven till de nya författningsutredningarna.

Jag tar dessa exempel som två bevis på att en ny tid har kommit till regeringsarbetet och till kanslihuset. Man struntar där i att lyssna på andras synpunkter och erinringar.

Anf. 46 Näringsminister PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Vi redovisar öppet det som finns, precis som man har gjort tidigare. Om mina företrädare har haft olika typer av näringspolitiska råd och sammankomster, har självfallet inbjudningarna till dessa varit offentliga. Minnesanteckningar har under min företrädares tid och under Thage G Petersons tid varit offentliga, liksom protokoll som cirkulerats och – förutsätter jag – varit registrerade och därmed offentliga. Samma tingens ordning gäller för de inbjudningar jag gör och de diskussioner jag för. Ingenting är hemligt mer än det som har varit hemligt tidigare, nämligen att det av förklarliga skäl finns ett anonymitetsskydd för dem som önskar uppvakta departementet men som inte önskar vara offentliga.

Vi försöker ta till oss alla goda råd, men sedan finns det naturligtvis åsiktsskillnader, som kan vara klara och entydiga. Detta framgår inte minst av synen på byggandet.

Anf. 47 THAGE G PETERSON (s):

Herr talman! Jag lovar att jag i annat sammanhang skall komma tillbaka i den här frågan. Jag vill nu bara notera följande: Det har blivit mycket mer av slutenhet och mycket mer av ovilja att lyssna sedan moderaterna och den borgerliga regeringen tog plats i regeringskansliet. Det viktiga i detta sammanhang är inte bara att man skall vara positiv till att lyssna på råd, utan det är också fråga om en anständighet.

Jag tog upp författningsfrågan, och jag gjorde det därför att det är mycket anmärkningsvärt att vi i dag i Sverige för första gången upplever att man tillsätter en författningspolitisk utredning om demokratins spelregler och att regeringen, den borgerliga regeringen med moderaterna i spetsen, så till den milda grad förkastar oppositionens synpunkter och erinringar på de författningsfrågor som skall tas upp av utredningen. Det är illavarslande för framtiden, Per Westerberg.

Prot. 1991/92:51
14 januari 1992

Svar på frågor

Anf. 48 Näringsminister PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Thage G Petersons fråga avser privatiseringen av regeringens kontakter med näringslivet, och detta är vad jag tänker svara på.

Vi har samma öppenhet som tidigare, men vi har andra arbetsformer. Vi har mycket stora kontaktytor, och vi har för avsikt att fortsätta att ha dessa, eftersom vi tycker att de är värdefulla och att de kan tillföra beslutsprocessen helt nya dimensioner och nya intryck.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Skrivelse 1991/92:103

Föredrogs och lades till handlingarna

Skrivelse

1991/92:103

10 § Anmälan om interpellation

Anmälades att följande interpellation framställts

den 13 januari

1991/92:83 av *Hadar Cars* (fp) till näringsministern om kärnkraftverken i f.d. Sovjetunionen:

Kärnkraftverken i det forna Sovjetunionen har på senare tid öppnats för säkerhetsexperter från väst. Trots vissa säkerhetshöjande åtgärder efter Tjernobylyckan kvarstår sådana fundamentala brister att fortsatt drift utgör ett påtagligt hot också för grannländerna. Två verk av Tjernobylytyp – Ignalina i Litauen och Sosnovy Bor utanför S:t Petersburg – finns på ca 500 resp. 600 kilometers avstånd från Sverige. En nedläggning av verken vore från många synpunkter det klart bästa alternativet men torde vara orealistisk med tanke på det prekära energiförsörjningsläget i de omedelbart berörda länderna.

Hjälpprojekt har redan inletts under medverkan av bl.a. svenska säkerhetsmyndigheter och kärnkraftsindustrin. Dessa projekt syftar till att överföra avancerat säkerhetstekniskt kunnande. Detta är dock en process som tar relativt lång tid. Det akuta hotet skulle kunna mildras genom vissa konkreta åtgärder, såsom införandet av brand- och översvämningsskydd i vitala utrymmen i anläggningarna. De berörda kraftverken saknar i dag resurser också för sådana näraliggande och påtagliga åtgärder.

Min första fråga är därför om regeringen är beredd att medverka till att hjälpsatser av detta slag kommer till stånd.

Den berättigade uppmärksamheten kring den dåliga säkerheten vid kärnkraftverk i våra grannländer lyfter fram kraven på radiologisk beredskap i Sverige. En beredskapsaspekt som är allvarligt eftersatt är den psykologiska

och kunskapsmässiga. Denna brist kan vid en olycka leda till panikreaktioner som medför större skadeverkningar än den eventuella radioaktiva föroreningen. Att så blev fallet i stora delar av Sovjetunionen efter Tjernobyl-olyckan framgick på ett skakande sätt av den stora FN-undersökning som offentliggjordes i maj i år.

En färsk SIFO-undersökning visar att den svenska allmänhetens uppfattning om strålningsrisker är överdriven, vilket kan få allvarliga följder vid en olycka. Att i en akut situation motverka ogrundad strålningskräcka torde vara mycket svårt.

Jag vill därför också fråga om, och i så fall på vad sätt, regeringen vill förbättra informationen till allmänheten om strålningsrisker?

11 § Anmälan om fråga

Anmälades att följande fråga framställdes

den 10 januari

1991/92:299 av *Kenneth Attefors* (nyd) till statsrådet Ulf Dinkelspiel om tunga fordons mått och vikt:

Sverige står inför viktiga förhandlingar om ett fullt medlemskap i EG. I samband med detta kommer att krävas att Sverige anpassar sig till de regler som gäller i EG.

Inom EG diskuteras för närvarande att harmonisera de regler som i dag gäller i medlemsländerna för tunga fordons mått och vikter i nationell trafik. I internationell trafik kommer att gälla från den 1 januari 1993 fordonslängder på högst 18,35 m och 40/44 tons bruttovikt. Vid ett svenskt medlemskap i EG kan alltså våra fordonskombinationer om 24 meter och 56–60 tons bruttovikt komma att ifrågasättas.

Konsekvenserna av en så drastisk förändring av transportvillkoren i Sverige är oroande. Den för landets ekonomi och sysselsättning så viktiga skogsnäringen har beräknat att deras transportkostnader stiger med 1 400 milj. kr. årligen. Även miljön tar skada genom många fler lastbilar och ökade avgasutsläpp. Den sannolika utvecklingen är att den svenska skogen konkurreras ut i delar av Norrland och i stället ersätts med import.

Avser regeringen att i kommande medlemskapsförhandlingar begära undantag från EGs regler för transporter i landet med längre och tyngre fordon?

Prot. 1991/92:51
14 januari 1992

12 § Kammaren åtskildes kl. 14.59.

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Gunborg Apelgren

Tisdagen den 14 januari

1 § Nya riksdagsledamöter m.m.	1
2 § Svar på fråga 1991/92:288 om åtgärder mot bombhot	2
Justitieminister Gun Hellsvik (m)	
Sten Andersson i Malmö (m)	
3 § Svar på fråga 1991/92:289 om investeringsbidrag för bostadsbyg-	
gande	3
Statsrådet Bo Lundgren (m)	
Bengt-Ola Rytting (s)	
4 § Svar på fråga 1991/92:291 om bidrag till biogasprojekt	7
Jordbruksminister Karl Erik Olsson (c)	
Carl Olov Persson (kds)	
5 § Svar på fråga 1991/92:290 om citytunnelprojektet i Malmö	8
Kommunikationsminister Mats Odell (kds)	
6 § Svar på fråga 1991/92:293 om flygsäkerheten	9
Kommunikationsminister Mats Odell (kds)	
Bengt Hurtig (v)	
7 § Svar på fråga 1991/92:297 om högskoleutbildning i Västerås ...	12
Utbildningsminister Per Unckel (m)	
Margareta Israelsson (s)	
8 § Svar på fråga 1991/92:292 om regeringens kontakter med närings-	
livet	13
Näringsminister Per Westerberg (m)	
Thage G Peterson (s)	
9 § Skrivelse 1991/92:103	18
10 § Anmälan om interpellation	
1991/92:83 av Hadar Cars (fp) om kärnkraftverken i f.d.	
Sovjetunionen	18
11 § Anmälan om fråga	
1991/92:299 av Kenneth Attefors (nyd) om tunga fordons mått	
och vikt	19

